

สารบัญ

กิตติกรรมประกาศ	ค
บทคัดย่อภาษาไทย	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ช
สารบัญตาราง	ด
สารบัญภาพ	ก
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของการศึกษา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	5
1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
1.4 แหล่งที่มาของข้อมูล	6
1.4.1 แหล่งข้อมูลปัจจุบัน	6
1.4.2 แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ	6
1.5 สมมติฐานของการศึกษา	7
1.6 ขอบเขตการศึกษา	7
1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ	7
1.8 องค์ประกอบของวิทยานิพนธ์	9
บทที่ 2 แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษา	10
2.1 การทำเส้น frontier production function	10
2.1.1 การทำเส้น frontier แบบ deterministic frontier production function โดยวิธี linear programming	13
2.1.2 การทำเส้น frontier แบบ stochastic frontier production function โดยวิธีทางเศรษฐศาสตร์	14

2.2 แบบจำลองปัจจัยการผลิตและผลผลิต	16
2.2.1 โครงสร้างตารางปัจจัยการผลิตและผลผลิต (structure of input – output table)	16
2.2.2 แบบจำลองปัจจัยการผลิตและผลผลิต (input – output model)	17
2.2.3 ข้อสมมติของแบบจำลองปัจจัยการผลิตและผลผลิต (input – output assumptions)	19
 บทที่ 3 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	20
3.1 การปัจจุบันยางพาราในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	20
3.1.1 ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของยางพารา	20
3.1.2 สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการปัจจุบันยางพารา	21
3.1.3 คุณสมบัติของพันธุ์ยางพาราที่ใช้ในการปัจจุบัน	26
3.1.4 การปัจจุบันและการบำรุงยางพารา	28
3.1.5 โรคและศัตรูของยางพาราที่สำคัญ	35
3.1.6 สภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ของเกษตรกรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	40
3.2 ผลงานการศึกษาโดยใช้ frontier production function	41
3.2.1 deterministic frontier production function	41
3.2.2 stochastic frontier production function	43
3.3 ผลงานการศึกษาที่ใช้แบบจำลองปัจจัยการผลิตและผลผลิต ในการศึกษาด้านต่าง ๆ	46
3.3.1 การใช้ตารางปัจจัยการผลิตและผลผลิต มาศึกษาและวิเคราะห์ในระดับภาค	47
3.3.2 การใช้ตารางปัจจัยการผลิตและผลผลิต มาศึกษาและวิเคราะห์ในระดับประเทศ	52

บทที่ 4	วิธีการศึกษา	60
4.1	วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา	60
4.2	การศึกษา frontier production function ของยางพารา	61
4.2.1	การประมาณค่าแบบ deterministic frontier production function	61
4.2.2	การประมาณค่าแบบ stochastic frontier production function	62
4.3	สมการการผลิตยางพารา	64
4.4	การวิเคราะห์ผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมโดยใช้แบบจำลอง ปัจจัยการผลิตและผลผลิต	67
4.4.1	การปรับตารางปัจจัยการผลิตและผลผลิตของประเทศไทย	68
4.4.2	การวิเคราะห์ผลกระทบต่าง ๆ โดยใช้ตารางปัจจัยการผลิตและผลผลิต	69
4.5	ผลกระทบด้านสังคมของการปลูกยางพารา	72
บทที่ 5	ลักษณะทั่วไป และผลกระทบด้านสังคมจากการปลูกยางพารา	74
5.1	ลักษณะทั่วไปของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง	74
5.1.1	ข้อมูลทั่วไป	74
5.1.2	ประสบการณ์และการฝึกอบรมของเกษตรกร	77
5.1.3	วิธีการปลูกยางพาราของเกษตรกร	79
5.1.4	การเก็บเกี่ยวและการทำยาของเกษตรกร	83
5.1.5	ปัญหาและการแก้ปัญหาที่เกิดกับต้นยางพาราของเกษตรกร	85
5.2	ผลกระทบทางด้านสังคมจากการปลูกยางพารา	90
5.2.1	การเคลื่อนย้ายแรงงาน	90
5.2.2	ความต้องการความรู้ของเกษตรกร	92
5.2.3	สภาพความเป็นอยู่ของเกษตรกรหลังจากปลูกยางพารา	94
บทที่ 6	ประสิทธิภาพการผลิต และผลกระทบเชิงเศรษฐกิจของการผลิตยางพารา	99
6.1	ผลการศึกษา frontier production function	99
6.1.1	การประมาณค่า frontier production function ของยางพารา	99
6.1.2	ประสิทธิภาพการผลิตของต้นยางพารา	102
6.1.3	ความสูญเสียจากการเกิดโรคต่าง ๆ	109

6.2 ผลการวิเคราะห์ผลกระทบเชิงเศรษฐกิจของการผลิตยางพารา	112
6.2.1 ผลการวิเคราะห์โดยใช้ตารางปัจจัยการผลิตและผลผลิต ณ ราคากู้ซื้อ	113
6.2.2 ผลการวิเคราะห์โดยใช้ตารางปัจจัยการผลิตและผลผลิต ณ ราคากู้ผลิต	133
6.2.3 ผลการคำนวณต้นที่เงินได้สุทธิจากการส่งออก	154
บทที่ 7 สรุปผลการศึกษา	166
7.1 ลักษณะทั่วไปของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง	166
7.2 ผลกระทบทางด้านสังคมของการปลูกยางพารา	167
7.3 ด้านการผลิต	169
7.4 ผลกระทบเชิงเศรษฐกิจของการผลิตยางพารา	171
7.5 ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษา	174
7.5.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	174
7.5.2 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ	175
7.6 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาครั้งต่อไป	175
เอกสารอ้างอิง	177
ภาคผนวก	186
ตารางภาคผนวก ก พื้นที่การปลูกยางในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ของประเทศไทย ปี 2538	187
ตารางภาคผนวก ข ผลผลิตที่ได้จากการประมาณการ และประสิทธิภาพ การผลิตของต้นยางพาราในจังหวัดต่าง ๆ	188
ตารางภาคผนวก ค ค่าสถิติของตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์	224
ตารางภาคผนวก ค ค่าสมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปร ที่ใช้ ในการวิเคราะห์	225
ตารางภาคผนวก จ ราคายางพาราแผ่นดินร่อง 3 ที่เกษตรกรภาค ตะวันออกเฉียงเหนือได้รับปี พ.ศ. 2542 – 2543	226
ตารางภาคผนวก ฉ ผลกระทบของโรคต่าง ๆ ที่มีผลต่อปริมาณน้ำยาง	227

ตารางภาคผนวก ๗ แสดงการจัดหมวดหมู่ของสาขาวิชาผลิต 180 สาขา จากตารางปัจจัยการผลิตและผลผลิตของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2533 และปี พ.ศ. 2538 ให้เหลือ 60 สาขา	235
ตารางภาคผนวก ๘ ระดับผลิตภาพและต้นที่มีผลิตภาพแรงงานจำแนก ตามประเภทอุตสาหกรรมปี พ.ศ. 2533 และปี พ.ศ. 2538	241
ตารางภาคผนวก ๙ ผลกระทบของอุปสงค์ขั้นสุดท้ายของสาขาวิชาทำ สวนยางพาราต่อมูลค่าผลผลิตของสาขาวิชาผลิตต่าง ๆ ภายในประเทศไทย เมื่อวิเคราะห์ด้วยตารางราคาน้ำมันปี พ.ศ. 2533 และปี พ.ศ. 2538	242
ตารางภาคผนวก ๑๐ ผลกระทบของอุปสงค์ขั้นสุดท้ายของสาขาวิชาทำ สวนยางพาราต่อมูลค่าเพิ่มของสาขาวิชาผลิตต่าง ๆ ภายในประเทศไทย เมื่อวิเคราะห์ด้วยตารางราคาน้ำมันปี พ.ศ. 2533 และปี พ.ศ. 2538	244
ตารางภาคผนวก ๑๑ ผลกระทบของอุปสงค์ขั้นสุดท้ายของสาขาวิชาทำ สวนยางพาราต่อการจ้างงานของสาขาวิชาผลิตต่าง ๆ ภายในประเทศไทย เมื่อวิเคราะห์ด้วยตารางราคาน้ำมันปี พ.ศ. 2533 และปี พ.ศ. 2538	246
ตารางภาคผนวก ๑๒ ผลกระทบของอุปสงค์ขั้นสุดท้ายของสาขาวิชาทำ สวนยางพาราต่อมูลค่าผลผลิตของสาขาวิชาผลิตต่าง ๆ ภายในประเทศไทย เมื่อวิเคราะห์ด้วยตารางราคาน้ำมันปี พ.ศ. 2533 และปี พ.ศ. 2538	248
ตารางภาคผนวก ๑๓ ผลกระทบของอุปสงค์ขั้นสุดท้ายของสาขาวิชาทำ สวนยางพาราต่อมูลค่าเพิ่มของสาขาวิชาผลิตต่าง ๆ ภายในประเทศไทย เมื่อวิเคราะห์ด้วยตารางราคาน้ำมันปี พ.ศ. 2533 และปี พ.ศ. 2538	250
ตารางภาคผนวก ๑๔ ผลกระทบของอุปสงค์ขั้นสุดท้ายของสาขาวิชาทำ สวนยางพาราต่อการจ้างงานของสาขาวิชาผลิตต่าง ๆ ภายในประเทศไทย เมื่อวิเคราะห์ด้วยตารางราคาน้ำมันปี พ.ศ. 2533 และปี พ.ศ. 2538	252

ตารางภาคผนวก ๗ ผลกรบทบทของอุปสงค์ขั้นสุดท้ายของสาขาวิชาผลิต ยางแผ่นรวมครัวน ยางเครปและยางเท่งต่อมูลค่าผลผลิต ของสาขาวิชาผลิตต่าง ๆ ภายในประเทศไทย เมื่อวิเคราะห์ ด้วยตารางราคาน้ำมันปี พ.ศ. 2533 และปี พ.ศ. 2538	254
ตารางภาคผนวก ๘ ผลกรบทบทของอุปสงค์ขั้นสุดท้ายของสาขาวิชาผลิต ยางแผ่นรวมครัวน ยางเครปและยางเท่งต่อมูลค่าเพิ่ม ของสาขาวิชาผลิตต่าง ๆ ภายในประเทศไทย เมื่อวิเคราะห์ ด้วยตารางราคาน้ำมันปี พ.ศ. 2533 และปี พ.ศ. 2538	256
ตารางภาคผนวก ๙ ผลกรบทบทของอุปสงค์ขั้นสุดท้ายของสาขาวิชาผลิต ยางแผ่นรวมครัวน ยางเครปและยางเท่งต่อการจ้างงาน ของสาขาวิชาผลิตต่าง ๆ ภายในประเทศไทย เมื่อวิเคราะห์ ด้วยตารางราคาน้ำมันปี พ.ศ. 2533 และปี พ.ศ. 2538	258
ตารางภาคผนวก ๑๐ ผลกรบทบทของอุปสงค์ขั้นสุดท้ายของสาขาวิชาผลิต ยางแผ่นรวมครัวน ยางเครปและยางเท่งต่อมูลค่าผลผลิต ของสาขาวิชาผลิตต่าง ๆ ภายในประเทศไทย เมื่อวิเคราะห์ ด้วยตารางราคาน้ำมันปี พ.ศ. 2533 และปี พ.ศ. 2538	260
ตารางภาคผนวก ๑๑ ผลกรบทบทของอุปสงค์ขั้นสุดท้ายของสาขาวิชาผลิต ยางแผ่นรวมครัวน ยางเครปและยางเท่งต่อมูลค่าเพิ่ม ของสาขาวิชาผลิตต่าง ๆ ภายในประเทศไทย เมื่อวิเคราะห์ ด้วยตารางราคาน้ำมันปี พ.ศ. 2533 และปี พ.ศ. 2538	262
ตารางภาคผนวก ๑๒ ผลกรบทบทของอุปสงค์ขั้นสุดท้ายของสาขาวิชาผลิต ยางแผ่นรวมครัวน ยางเครปและยางเท่งต่อการจ้างงาน ของสาขาวิชาผลิตต่าง ๆ ภายในประเทศไทย เมื่อวิเคราะห์ ด้วยตารางราคาน้ำมันปี พ.ศ. 2533 และปี พ.ศ. 2538	264
ภาคผนวก ๑๓ ภาพประกอบ	266
ประวัติผู้เขียน	276

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1.1 ปริมาณผลผลิต การส่งออก การนำเข้า และการใช้ยางธรรมชาติของประเทศไทย	2
1.2 พื้นที่ปลูกยางธรรมชาติของประเทศไทย จำแนกเป็นรายภาค	3
1.3 ผลผลิตต่อหน่วยของประเทศไทยที่สำคัญในเอเชีย ระหว่างปี พ.ศ. 2537 – 2542	3
3.1 ลักษณะที่สำคัญบางประการของพันธุ์ยางชั้น 1	27
3.2 ลักษณะที่สำคัญบางประการของพันธุ์ยางชั้น 2	27
3.3 ลักษณะต่าง ๆ ของพันธุ์ยางพาราที่แนะนำให้ปลูกในท้องที่แห้งแล้ง	28
5.1 ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง	75
5.2 ประสบการณ์และการฝึกอบรมของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง	78
5.3 วิธีการปลูกยางพาราของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง	80
5.4 การรีดยางพาราและการทำยางแผ่นดินของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง	84
5.5 ปัญหาและการแก้ปัญหาที่เกิดกับต้นยางพาราของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง	87
5.6 การเคลื่อนย้ายแรงงานของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างผู้ปลูกยางพารา	91
5.7 ความต้องการความรู้ของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่เกี่ยวกับยางพารา	92
5.8 สภาพความเป็นอยู่ของครอบครัวเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างภายหลังจาก การปลูกยางพารา	96
6.1 ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรต่าง ๆ ของ deterministic frontier production function ที่ได้จากการ linear programming	100
6.2 ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรต่าง ๆ ของ stochastic frontier production function ที่ได้จากการ maximum likelihood estimation	101
6.3 ระดับประสิทธิภาพการผลิตของต้นยางพาราคำนวณโดยวิธี deterministic frontier production function	104
6.4 ระดับประสิทธิภาพการผลิตของต้นยางพาราคำนวณโดยวิธี stochastic frontier production function	105
6.5 ระดับประสิทธิภาพการผลิตของต้นยางพาราที่ปกติ	105
6.6 ระดับประสิทธิภาพการผลิตของต้นยางพาราที่เป็นโรคต่าง ๆ	105

6.7	ระดับประสิทธิภาพการผลิตของต้นยางพาราในจังหวัดหนองคาย	106
6.8	ระดับประสิทธิภาพการผลิตของต้นยางพาราในจังหวัดเลย	106
6.9	ระดับประสิทธิภาพการผลิตของต้นยางพาราในจังหวัดบุรีรัมย์	106
6.10	ระดับประสิทธิภาพการผลิตของต้นยางพาราที่เกิดจากการเปลี่ยนแห้ง	107
6.11	ระดับประสิทธิภาพการผลิตของต้นยางพาราที่เกิดโรคราสีชมพู	107
6.12	ระดับประสิทธิภาพการผลิตของต้นยางพาราที่เกิดโรคตายจากยอด	107
6.13	ระดับประสิทธิภาพการผลิตของต้นยางพาราที่เกิดโรคอื่น ๆ	108
6.14	ระดับประสิทธิภาพการผลิตของต้นยางพาราที่เกิดจากการเปลี่ยนแห้งและโรคราสีชมพู	108
6.15	ระดับประสิทธิภาพการผลิตของต้นยางพาราที่เกิดจากการเปลี่ยนแห้งและโรคตายจากยอด	108
6.16	ระดับประสิทธิภาพการผลิตของต้นยางพาราที่เกิดจากการเปลี่ยนแห้งและโรคอื่น ๆ	109
6.17	ระดับปริมาณน้ำยางดินที่สูญเสียเมื่อต้นยางพาราเป็นโรคต่าง ๆ	111
6.18	ระดับปริมาณยางแผ่นดินที่สูญเสียเมื่อต้นยางพาราเป็นโรคต่าง ๆ	111
6.19	ระดับมูลค่ายางแผ่นดินที่สูญเสียเมื่อต้นยางพาราเป็นโรคต่าง ๆ	112
6.20	ระดับปริมาณยางแผ่นรวมครันที่สูญเสียเมื่อต้นยางพาราเป็นโรคต่าง ๆ	112
6.21	สาขางานผลิตที่ได้รับผลกระทบด้านมูลค่าผลผลิตมากที่สุด 5 อันดับแรก วิเคราะห์โดยใช้ตารางปัจจัยการผลิตและผลผลิต ณ ราคาน้ำซื้อของสาขา การทำสวนยางพารา เปรียบเทียบระหว่างปี พ.ศ. 2533 กับปี พ.ศ. 2538	116
6.22	สาขางานผลิตที่ได้รับผลกระทบด้านมูลค่าเพิ่มมากที่สุด 5 อันดับแรก วิเคราะห์โดยใช้ตารางปัจจัยการผลิตและผลผลิต ณ ราคาน้ำซื้อของสาขา การทำสวนยางพารา เปรียบเทียบระหว่างปี พ.ศ. 2533 กับปี พ.ศ. 2538	119
6.23	สาขางานผลิตที่ได้รับผลกระทบด้านการจ้างงานมากที่สุด 5 อันดับแรก วิเคราะห์โดยใช้ตารางปัจจัยการผลิตและผลผลิต ณ ราคาน้ำซื้อของสาขา การทำสวนยางพารา เปรียบเทียบระหว่างปี พ.ศ. 2533 กับปี พ.ศ. 2538	122

6.32	สาขาวิชาการผลิตที่ได้รับผลกระทบด้านมูลค่าเพิ่มมากที่สุด 5 อันดับแรก วิเคราะห์โดยใช้ตัว旁บีจัจย์การผลิตและผลผลิต ณ ราคาผู้ผลิตของสาขาวิชา การผลิตยางแผ่นรวมครัวน ยางเครปและยางแท่ง เปรียบเทียบระหว่าง ปี พ.ศ. 2533 กับปี พ.ศ. 2538	149
6.33	สาขาวิชาการผลิตที่ได้รับผลกระทบด้านการจ้างงานมากที่สุด 5 อันดับแรก วิเคราะห์โดยใช้ตัว旁บีจัจย์การผลิตและผลผลิต ณ ราคาผู้ผลิตของสาขาวิชา การผลิตยางแผ่นรวมครัวน ยางเครปและยางแท่ง เปรียบเทียบระหว่าง ปี พ.ศ. 2533 กับปี พ.ศ. 2538	153
6.34	ผลกระทบเรื่องโยงไปข้างหน้าและข้างหลังของสาขาวิชาการทำสวนยางพารา และสาขาวิชาการผลิตยางแผ่นรวมครัวน ยางเครปและยางแท่ง โดยใช้ตัว旁บีจัจย์ การผลิตและผลผลิต ณ ราคาผู้ผลิต เปรียบเทียบระหว่าง ปี พ.ศ. 2533 กับปี พ.ศ. 2538	153
6.35	รายได้สุทธิ และดัชนีเงินได้สุทธิจากการส่งออกของสาขาวิชาการทำสวนยางพารา และสาขาวิชาการผลิตยางแผ่นรวมครัวน ยางเครปและยางแท่ง	155

สารบัญภาพ

หัว	หน้า
2.1 ประสิทธิภาพทางเทคนิคและประสิทธิภาพทางราคา	11
2.2 การประมาณค่า unit isoquant ที่มีประสิทธิภาพในการนี้ที่มีปัจจัยการผลิตสองชนิด	12
3.1 ศักยภาพที่ดินปลูกยางพาราภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	56
3.2 ศักยภาพที่ดินปลูกยางพาราในจังหวัดบุรีรัมย์	57
3.3 ศักยภาพที่ดินปลูกยางพาราในจังหวัดเลย	58
3.4 ศักยภาพที่ดินปลูกยางพาราในจังหวัดหนองคาย	59
4.1 สรุปขั้นตอนการวิเคราะห์ผลกรอบทางเศรษฐกิจและสังคมของการผลิตยางพาราในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	73
5.1 สัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างแยกตามอำเภอ	98
5.2 สภาพความเป็นอยู่ของเกษตรกรหลังจากปลูกยางพารา	98
6.1 ประสิทธิภาพทางเทคนิคคำนวนจากการวิธี deterministic frontier (1,438 ตัวอย่าง)	156
6.2 ประสิทธิภาพทางเทคนิคคำนวนจากการวิธี deterministic frontier (1,384 ตัวอย่าง)	156
6.3 ประสิทธิภาพทางเทคนิคคำนวนจากการวิธี stochastic frontier (1,438 ตัวอย่าง)	157
6.4 ปริมาณความสูญเสียเมื่อเกิดอาการเปลือกแห้ง	157
6.5 ปริมาณความสูญเสียเมื่อเกิดอาการเปลือกแห้ง และโรคตายจากยอด	158
6.6 ปริมาณความสูญเสียเมื่อเกิดอาการเปลือกแห้ง และโรคราสีชมพูระดับ 1	158
6.7 ปริมาณความสูญเสียเมื่อเกิดอาการเปลือกแห้ง และโรคราสีชมพูระดับ 2	158
6.8 ปริมาณความสูญเสียเมื่อเกิดอาการเปลือกแห้ง และโรคราสีชมพูระดับ 3	159
6.9 ปริมาณความสูญเสียเมื่อเกิดอาการเปลือกแห้ง และโรคราสีชมพูระดับ 4	159
6.10 ปริมาณความสูญเสียเมื่อเกิดอาการเปลือกแห้ง และโรคราสีชมพูระดับ 5	159

6.26	ปริมาณความสูญเสียเมื่อเกิดอาการเปลือกแห้ง โรคตายจากยอด โรคราศีชมพูระดับ 4 และโรคอื่น ๆ	165
6.27	ปริมาณความสูญเสียเมื่อเกิดอาการเปลือกแห้ง โรคตายจากยอด โรคราศีชมพูระดับ 5 และโรคอื่น ๆ	165